

Jiří PADALÍK, *Češi a Němci v regionu Znojemska v letech 1918-1946. Diplomová práce*
PF JU, České Budějovice 2009, 112 s. + přílohy.

Posudek oponenta:

Téma vzájemných česko-německých vztahů a jejich proměn v letech 1918-1945 stojí v posledních dvou desetiletích v centru zájmu historiků, snažících se tuto dlouho opomíjenou dějinnou kapitolu zařadit do kontextu evropských dějin a nově ji interpretovat. Za předmět svého zkoumání si ji vybral i Jiří Padalík, a to konkrétně na příkladu Znojemska, oblasti zajímavé z hlediska její jisté odtrženosti od centrálního pražského řízení.

Cesty k interpretaci vzájemných česko-německých vztahů jsou různé, Jiří Padalík se především zaměřil na politické dějiny, a to jak v celorepublikovém, tak i v regionálním rozsahu. Toto pojetí tak výše zmiňovanou problematiku zužuje na události, během nichž eskalovalo napětí mezi oběma národnostmi a vzniklou situací bylo třeba řešit zásahy shora. I v této diplomové práci je tudíž po obecném seznámení se specifiky Znojemska, jeho národnostního složení a možností prezentace jednotlivých národnostních složek před rokem 1918, pozornost věnována především situaci, vzniklé v souvislosti se zřízením nového československého státu, okolnostem předcházejícím přijetí mnichovské dohody a na ni navazujících a v neposlední řadě i realizaci odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce. Tento pohled tak vede ke zjištění, že – jak konstatoval v závěru práce sám autor – „*se společné vztahy těchto dvou etnik v regionu jižní Moravy nijak zvlášť neodlišují od jiných částí československého státu*“ (s. 99). Volba znojemského regionu však i přes toto konstatování je z hlediska česko-německých vztahů zajímavá především pro jeho vzdálenost od centrálních státních sídel, což umožňovalo jeho zcela specifický a na centrálním řízení de facto nezávislý vývoj v době vzniku nového státu a jeho uznání německým mluvícím obyvatelstvem. Autor v těchto pasážích vychází především z komparace pamětí Františka Coufala a Hieronyma Oldofrediho, doplněnou studiem regionálního tisku.

Vlastní, badatelsky nejpřínosnější jádro práce je však dle mého názoru v páté kapitole, nazvané *Vývoj národnostních poměrů na Znojemsku 1938-1946*. Autor v ní přináší zajímavé, studiem pramenů podložené informace o radikalizaci situace na Znojemsku od března 1938, jejím řešení ze strany městské rady, pozornost věnuje situaci po mnichovské dohodě a zřízení Protektorátu Čechy a Morava, především odlivu českého obyvatelstva, ale i svérázné německé kulturní politice, jejíž pozornosti neušla ani znojemská rotunda sv. Kateřiny. Zajímavá je i

kapitola, věnovaná poválečnému Sběrnému a internačnímu táboru Znojmo (příp. Kárnému a pracovnímu táboru ve Znojmě), v níž se autor pokusil prostřednictvím interních směrnic a řádů nastínit každodenní život.

Diplomová práce Jiřího Padalíka je solidním pokusem o zhodnocení politických souvislostí česko-německých vztahů ve specifickém regionu, který má přes drobné formální chyby velmi dobrou odbornou úroveň. V některých oblastech (především problematika meziválečného soužití) by zvolené téma možná vyžadovalo hlubší zpracování či využití dalšího pramenného materiálu, přesto je možné konstatovat, že práce odkrývá některé nové skutečnosti a souvislosti. Je třeba ocenit i dobrou stylistickou a jazykovou úroveň a citlivý výběr kvalitně reprodukováných příloh. Z těchto důvodů proto předkládanou diplomovou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a hodnotím ji ještě stupněm **v ý b o r n ě**.

PhDr. Jitka Rauchová, Ph.D.

České Budějovice, 17. května 2009